

Κυρίες και Κύριοι,

Εκ μέρους των νέων ερευνητών που στελεχώνουν το *Εργαστήριο Πολιτικής Φιλοσοφίας – Από την πράξη στην θεωρία*, και, πιο συγκεκριμένα,

του Θάνου Γελαλή, του Παναγιώτη Γεωργακόπουλου, της Τρισεύγηνος Γεωργακοπούλου, του Κωνσταντίνου Ηροδότου, της Κατερίνας Καρούνια, του Νίκου Ντόλα, της Κατερίνας Πλευρίδη, και του Φώτη Στάμου,

σας καλωσορίζω θερμά στο άνοιγμα των εργασιών του Επιστημονικού Συμποσίου «Αντισημιτισμός, Ολοκαύτωμα και Φιλοσοφική Σκέψη».

Πριν απ' όλα, θα ήθελα, ως ταμίας του Συμποσίου, να ευχαριστήσω τρεις ανθρώπους, οι οποίοι συνέβαλαν καθοριστικά στην διοργάνωση του τριημέρου: τον Κύριο Δημήτρη Πάνο, συνεργάτη του Παιδαγωγικού Τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ο οποίος μας βοήθησε ανιδιοτελώς στον σχεδιασμό των απαιτούμενων ενεργειών και στη σύνταξη μιας σωρείας λογιστικών εγγράφων. Την Κυρία Κλεοπάτρα Φάκλαρη, υπάλληλο του Τμήματος Γραμματείας του ΕΛΚΕ, και ακούραστη αρωγό στην εποπτεία των σχετικών διεργασιών. Και τέλος, την Κυρία Κωνσταντίνα Ηλιοπούλου, υπάλληλο του Τμήματος Στήριξης Προγραμμάτων του ΕΛΚΕ, η οποία επιτάχυνε κάποιες διαδικασίες που φάνταζαν εξαιρετικά χρονοβόρες.

Επιτρέψτε μου, τώρα, να σας αφηγηθώ μια πραγματική μικρή ιστορία: Πριν από λίγες εβδομάδες, βγαίνοντας από το σπίτι, συναντήθηκα με έναν γείτονα, κυριολεκτικά της διπλανής πόρτας.

Πάνω στη συζήτηση, του ανέφερα πως το Εργαστήριό μας, διοργανώνει το συγκεκριμένο Συμπόσιο. Του περιέγραφα τις

βασικές πτυχές του εγχειρήματος: Την τοποθεσία του, τη διάρκειά του, τον Διεπιστημονικό του χαρακτήρα, και άλλα παρόμοια, που μπορείτε, βέβαια, να φαντασθείτε.

Σκέφτομαι τώρα ότι, όταν εμπλέκεται κανείς σε μια τέτοια διοργάνωση, η βουτιά σε αναπόφευκτες πρακτικές δυσκολίες, πιθανόν να τον ξεβράσει σε μία επικίνδυνη ερημική ακτή, όπου τα πράγματα λογίζονται αποκλειστικά και μόνον ως «εργαλεία». «Εργαλεία» για έναν σκοπό, που υποχωρεί ολοένα και περισσότερο στο λεγόμενο «background» της επείγουσας δράσης.

Εν πάση περιπτώσει, ο γείτονας ζήτησε να μάθει το ιστορικό των δράσεών μας. Έριξα ένα μικρό χαμόγελο περηφάνειας. Παρά τα δύο μόνον χρόνια ακαδημαϊκής παρουσίας, η λίστα των πρωτοβουλιών είναι σχετικά μακρά. Ο γείτονας απεδείχθη αρκετά υπομονετικός:

(1) Προβολή και συζήτηση κύκλου ταινιών με θέμα το Ολοκαύτωμα, σε μικρά αμφιθέατρα της Φιλοσοφικής Σχολής, με προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και άλλους συναδέλφους. Ανάμεσα σε αυτές, η *Δίκη της Νυρεμβέργης*, του Stanley Kramer, το *Μουσικό Κουτί*, του Κώστα Γαβρά, και η *Άρνηση* του Mick Jackson. Στην τελευταία περίπτωση, η ιστορικός του Ολοκαυτώματος Deborah Lipstadt -- στις δικαστικές μάχες της οποίας βασίστηκε η ταινία -- μάς ενεθάρρυνε να υποτιτίσουμε και να παρουσιάσουμε μια δεκαπεντάλεπτη σχετική ομιλία της.

(2) Εκδήλωση με τίτλο «Ιστορική Μνήμη και Ολοκαύτωμα», με αφορμή την Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος, στην κεντρική μεγάλη αίθουσα της Φιλοσοφικής Σχολής. Σ' αυτήν προβλήθηκαν αποσπάσματα από την ταινία *Ο γιος του Σαούλ*, του Lazlo Nemes, τα οποία πλαισίωσε μια διάλεξη της κυρίας Βίκυς Ιακώβου, Επίκουρης Καθηγήτριας Πολιτικής Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, και Συνέδρου του Επιστημονικού μας Συμποσίου.

Ακολούθησε θεατρικό αναλόγιο, από την ομάδα *Time Lapse*, βασισμένο σε μαρτυρίες από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

(3) Με αφορμή συζητήσεις εντός του κύκλου προβολών και μεταξύ των μελών του ΕΠοΦι, διοργανώθηκε Ημερίδα με θέμα «Τα όρια της ελευθερίας του λόγου», η οποία έλαβε χώρα στο Σπίτι της Κύπρου, με προσκεκλημένους 6 ομιλητές από διαφορετικά πεδία.

Παράλληλα, το ΕΠοΦι, έχει έρθει ήδη σε συμφωνία με τις εκδόσεις Επίκεντρο για την έκδοση μιας συλλογής μεταφρασμένων και σχολιασμένων δοκιμίων για τον Ρατσισμό. Τις μεταφράσεις έχουν αναλάβει τόσο μέλη του ΕΠοΦι όσο και εξωτερικοί συνεργάτες.

Επιπλέον, το ΕΠοΦι δημιούργησε μια Ηλεκτρονική Πλατφόρμα, τη «Philosophia List», στην οποία μπορούν να εγγραφούν όσοι ασχολούνται με τη Φιλοσοφία και την Εκπαίδευση, προκειμένου να ανταλλάσσουν πληροφορίες αναφορικά με νέες εκδόσεις, σεμινάρια, συνέδρια και ο,τιδήποτε άλλο μπορεί να ενδιαφέρει την ακαδημαϊκή φιλοσοφική κοινότητα.

Επιπρόσθετα, μέλη του ΕΠοΦι έχουν συνδιαμορφώσει και προσπαθούν να φέρουν σε πέρας ένα ερευνητικό σχέδιο με τίτλο «Συνωμοσιολογικές αφηγήσεις και fake news, πριν, κατά τη διάρκεια, και μετά την Ελληνική Επανάσταση».

Τέλος, το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών ενέκρινε στο Εργαστήριό μας, και, πιο συγκεκριμένα, στον Κύριο Κωνσταντίνο Ηροδότου, χρηματοδότηση για μεταδιδακτορική έρευνα, με τίτλο «Αδαμάντιος Κοραής: Η Διαμόρφωση ενός Εθνικού Στοχαστή».

Εντούτοις, ο γείτονας με περίμενε στη γωνία: «Καλά όλα αυτά, αλλά γιατί “αντισημιτισμός”, γιατί “Ολοκαύτωμα”, γιατί “Φιλοσοφική Σκέψη”;» Ένα ερώτημα που δεν ήχησε καθόλου

αντισημιτικό. Και ένα ερώτημα στον καθρέφτη του οποίου όλες μας οι πρωτοβουλίες μοιάζανε με φλύαρη υπεκφυγή.

Και δεν ήταν η μόνη. Αυτή τη φορά επιστρατεύτηκε η λεγόμενη «επικαιρότητα του θέματος»: Όπως, λ.χ.,

το αναθεωρητικό ρεύμα των αρνητών του Ολοκαυτώματος,

η σχετικά πρόσφατη αιματηρή επίθεση σε εβραϊκή συναγωγή στο Πίτσμπουργκ των Ηνωμένων Πολιτειών,

η ακόμη πιο πρόσφατη επίθεση σε συναγωγή στην πόλη Χάλε της Γερμανίας,

ακόμη και η σχεδόν καθημερινή σύληση εβραϊκών νεκροταφείων και μνημείων στην χώρα μας.

Πριν λίγες ώρες, εθεάθη μάλιστα, σε τοίχο της Ηλιούπολης, το σύνθημα «Κάψτε τους Εβραίους».

Εν πάση περιπτώσει, η λίστα γεγονότων, ρητορικών και πολιτικών προγραμμάτων είναι εξαιρετικά μεγάλη. Και πράγματι, το Εργαστήριό μας, ως Εργαστήριο «Από την πράξη στη θεωρία», επιχειρεί να θέσει την «πολιτική φιλοσοφία στην υπηρεσία των συμβάντων» -- με άλλα λόγια, «επιζητεί να φέρει τον πολιτικό στοχασμό αντιμέτωπο με το μάτι του κυκλώνα». Αυτά λέει η διακήρυξή μας. Αυτό είναι το πνεύμα όλων μας των εκδηλώσεων. Αναρωτιέμαι όμως: Γιατί εστιάζουμε τον φακό σε αυτά και όχι σε άλλα συμβάντα; Γιατί «αντισημιτισμός»; Γιατί «ολοκαύτωμα»; Γιατί «φιλοσοφική σκέψη»;

Μήπως ως απάντηση αρκεί η ακαδημαϊκή εγρήγορση για την αποκατάσταση της τιμής της φιλοσοφίας, η οποία υπέστη ένα τόσο ισχυρό πλήγμα από τον Heidegger και από τόσους άλλους διανοούμενους της Ευρώπης; Εντούτοις, το γεγονός ότι προερχόμαστε από το Τμήμα Φιλοσοφίας αρκεί από μόνο του για να αναλάβουμε μια τέτοια ευθύνη; Πόσο αλαζονική θα ήταν μια τέτοια αξίωση! Εξάλλου, είναι η φιλοσοφία ζήτημα τιμής; Ή μήπως είναι από τη φύση της τόσο αθώα, ώστε να επιβάλει την απροϋπόθετη προστασία μας;

Από την άλλη, μήπως αρκεί η πολιτική αίσθηση ότι στην άρνηση του Ολοκαυτώματος, λ.χ., απαντάς με τη μεγαλύτερη δυνατή προβολή του; Όμως, ανεξαρτήτως του *de facto* πολιτικού χαρακτήρα κάθε δημόσιου εγχειρήματος, το Εργαστήριο δεν κάνει πολιτική! «Από την πράξη στη θεωρία» σημαίνει, κατά βάθος, πως το Εργαστήριο επιλέγει να αυτοπεριορισθεί στις παρυφές της πολιτικής δράσης. Κι αυτό, αντιστρέφοντας συνάμα τον κατά βάθος πλατωνικό κανόνα, όπου ο Λόγος επιχειρεί να επιβληθεί τυραννικά στις δήθεν επιφανειακές επιδιώξεις της Δράσης.

Απ' ό,τι φαίνεται λοιπόν, υπάρχει κάτι «ανορθόλογο» στην επιλογή, αυτών των θεματικών για το Συμπόσιό μας. Μάλλον συνέβη κάτι πολύ «κακό», κάτι που δεν μπορούμε ακόμη να δαμάσουμε κατανοώντας το, κάτι με το οποίο δεν μπορούμε ακόμη να συμφιλιωθούμε. Η επικαιρότητα μάς πετά πίσω στις σκοτεινές καταβολές της, και οι καταβολές έρχονται να ρίξουν φως στην επικαιρότητα. Πιθανότατα, πίσω από το ερώτημα «γιατί ο αντισημιτισμός και το ολοκαύτωμα;», καιροφυλακτεί το αναπάντητο ακόμη ερώτημα «γιατί συνέβησαν όλα αυτά, ποιο είναι το νόημά τους».

Το Συμπόσιο είναι λοιπόν μια πρόσκληση να σκεφθούμε εκ νέου τι κάναμε. Αν κρατάμε το λάβαρο της «φιλοσοφικής

σκέψης», αυτό το κάνουμε με την πεποίθηση ότι, στο ακαδημαϊκό μας μετερίζι, μας αρκεί απλά και μόνο να σκεφθούμε.

Υπ' αυτούς τους όρους, το Συμπόσιο δεν θα είναι λιγότερο επιτυχές εάν δεν καταφέρει να δώσει ντιρεκτίβες στον Νομοθέτη ή τον Εκπαιδευτικό.

Θα είναι όμως σίγουρα επιτυχές εάν κατορθώσει να σκεφθεί παρέα με τον γείτονα της διπλανής πόρτας.

Σας ευχαριστώ πολύ.